

Transfertcenu tendences: tirgus līmeņa aizdevuma apmērs (3/15/19)

Pēc mūsu rakstu sērijas, kurā aplūkojām sabiedriskai apspriešanai paredzēto ESAO BEPS projektu attiecībā uz finanšu darījumiem, šajā rakstā – par tirgus līmeņa aizdevuma apmēru transfertcenu (TC) analizē. Nodokļu maksātāji tiek aicināti izvērtēt, vai procentu maksājumi par aizdevumu saistītai personai un pats aizdevums ir tirgus līmenī.

Tirgus līmeņa aizdevums

Šajā projektā tiek pievērsta uzmanība analizējamā finansēšanas darījuma detalizētam aprakstam. ESAO norāda, ka tirgus līmeņa procentu izdevumu noteikšanā jāanalizē arī maksimālā aizdevuma summa, ko var uzskatīt par aizņēmēja saņemtu TC analīzei. Maksimālais aizdevums ir summa, ko neatkarīgs aizdevējs būtu gatavs aizdot un neatkarīgs aizņēmējs būtu gatavs aizņemt (tirgus līmeņa aizdevuma apmērs) salīdzināmos apstākļos, t.i., ņemot vērā katra līdzēja veiktās funkcijas un – vēl svarīgāk – uzņemtos riskus. Tātad saistītu personu aizdevuma analizē uzmanība tiks pievērsta tā apstrīdēšanai pēc darījuma būtības. Ja saistītu personu aizdevums pārsniedz summu, par kuru būtu savstarpēji vienojušās neatkarīgas personas, tad pārsniegums TC analizē netiks ņemts vērā. Aizdevums vai pārsnieguma daļa tiks pielīdzināta kāda cita veida maksājumam, piemēram, ieguldījumam pamatkapitālā.

Piemērs

Pieņemsim, ka uzņēmums B, kura saimnieciskajai darbībai nepieciešams papildu finansējums, no saistīta uzņēmuma C aizņemas 10 miljonus eiro, kas atmaksājami pēc pieciem gadiem. Uzņēmuma B labticīgas finanšu prognozes nākamajiem pieciem gadiem liecina, ka tas būtu spējīgs administrēt un atmaksāt aizdevumu tikai 8 miljonu eiro apmērā. Šī ir tirgus līmeņa summa, ko nesaistīts uzņēmums labprāt aizdotu uzņēmumam B, un atlikušie 2 miljoni eiro netiktu atzīti par aizdevumu, nosakot B tirgus līmeņa procentu maksājumus. Tātad procentu izdevumi, kas pārsniedz tirgus līmeņa aizdevumu, var radīt papildu nodokļa saistības nodokļu maksātājam. Šis risks būs vēl lielāks, ja piecu gadu termiņa beigās darījuma puses nolems šo aizdevumu kapitalizēt.

Tā kā šobrīd trūkst detalizētu tirgus līmeņa aizdevuma apmēra noteikšanas vadlīniju, šādās situācijās noderēs detalizēts darījuma apraksts, kā arī izvērtējums par aizņēmēja kredītreitingu un spēju apkalpot savu aizņēmumu. Neatkarīgi uzņēmumi, kas apsver iespēju noslēgt konkrētu finanšu darījumu, vērtēs dažādus faktoros, tostarp aizņēmēja kredītspēju, papildu aizņēmuma ietekmi uz viņa kredītreitingu, kapitāla cenu, piekļuvi kapitāla tirgiem, tirgus reputāciju, kā arī pārējās šiem neatkarīgajiem uzņēmumiem reāli pieejamās iespējas. Šādi uzņēmumi noslēgs darījumu tikai tad, ja tie neredzēs alternatīvu, kas piedāvātu viennozīmīgi pievilcīgāku iespēju sasniegt savus biznesa mērķus. Katra situācija jāvērtē atsevišķi, detalizēti aprakstot faktisko darījumu un veicot funkcionālo analīzi pirms TC izvērtēšanas.

Tā kā ESAO projektu izstrādē piedalās arī VID, šāda pieeja finanšu darījumu TC analīzei varētu tikt apsvērta arī Latvijā, taču tā var radīt papildu nodokļa saistības vietējiem uzņēmumiem un izraisīt strīdus par aizdevumu pārklasificēšanu gan nodokļu maksātāja un nodokļu administrācijas starpā, gan pārrobežu darījuma pušu vietējo nodokļu administrāciju starpā. Vairums šī projekta komentētāju atzīst, ka pārklasificēšana jāveic tikai ļoti ierobežotos apstākļos un ka nepieciešamas skaidrākas vadlīnijas par tirgus

līmeņa aizdevuma apmēra ierobežojumiem un apstākļiem. Finanšu darījumu TC analīzes vadlīniju gala versija gaidāma šā gada aprīlī.